

Kutatási beszámoló

2007. május 10–14. között Częstochowában, Jasna Góra pálos kolostorának levéltárában kutattam, ahol (Marian Waligóra távolléte miatt) a magyarul tudó rádiós, Roman Majewski atya és a levéltárvezető Melchior atya voltak segítségemre. Megnéztem azt a kötetet, amelyben, Kovács Béla publikációja szerint¹ Gyarmati Balassi Bálint, Zsigmond és Ferenc lengyel főurakkal folytatott levelezése található. A helyszíni vizsgálódás során azonban kiderült, hogy nem Gyarmati Balassi Bálint (1554–1594) és öccse, Ferenc (1563–1594) levelezéséről van szó.

A nehezen fellelt kötet valójában Balassa Zsigmond (1572–1623), V. Ferenc (1597 k.–1667 k.) és II. Bálint (1626–1684) számára 1619. február 22. és 1680. március 21. közt írott leveleket tartalmazza tizenöt tételben, 66 számozott levélen. A XVI. századi Bálint unokabátyjának fia, Gyarmati Balassa Zsigmond (1572–1623) felesége, Zborowski Erzsébet lengyel rokonsága kapcsán jön elő egyetlen iratban. Ezeket is alig találtam meg, mert valójában 975-ös volt a kötet sorszáma, nem pedig a Kovács Béla által megadott 972! (Abban teljesen más iratok voltak.) A negatív eredmény is eredmény, hiszen ezután már kizárható, hogy a reneszánsz költő Balassi Bálint által írt levelek volnának Jasna Górában.

Kivonat

a 975-ös kötet Kazimierz Kaczmarczyk levéltáros által 1920-ban készített tartalomjegyzékéből

1619, 22 lutego [február]–21 marca [március] 1680. Akta i korespondencija **Zygmunta, Franciszka i Valentego Balassa de Gyarmath.**

1. 1619, 22 lutego [február], Posonii. **Zygmunt i Elzbieta ze Zborowska Balassa.** Str. 1.
2. 1626, 21 września [szept.], Czemichów. Alexandra ... do **Franciszka Balassa.** Str. 5–8.
3. 1635, 21 lutego [február], Kraków. Constantego (dux de Ostrog) ... do **F. B.** Str. 9–12.
4. 1651, 28 lutego [február], Rzeszów. ... do **F. Balassa.** Str. 13–16 i 23–25.
5. 1656, 16 grudnia [december], Łąba. ... do **F. Balassa.** Str. 14–20.
6. 1667, 3 kwietnia [április], Wajkonów (?) Alexandra Janusza ... do **F. Balassa.** Str. 21.
7. 1665, 3 listopada [nov.], Kraków. Stan. Piechowicza ... do **Walentego Balassa.** Str. 27–30.

¹ Kovács Béla: *A częstochowai pálos kolostor levéltára és magyar vonatkozásai.* In: *Pálos rendtörténeti tanulmányok.* Szerk. SARBÁK Gábor. Csorna, 1994. 54–61.

8. 1667, 26 stycznia [január], Kraków. ... do **Walentego Balassa**. Str. 31–35.
9. 1667, 21. czerwca [június], Trenczyn. ... **Zigmuntem, Adamem, Gabrielem i Melchiorem Balassam**. Str. 35–37.
10. 1667, 17 marca [március], Załus. Stefan Załusky [magyarul] ... do **W. Balassa**. str. 39–42.
11. 1667, 18 marca [március]–10 września [szept.], 1667. Kraków. Gaspar Mietelski ... do **Walentego Balassa**. Str. 51–54.
12. 1667, 4 kwietnia [április], Wajkonów. Kazimierza Radziwiłło ... do **W. Balassa**. Str. 47.
13. 1680, 21 marca [március], Tyrnaviae. **W. Balassa** ... do A. Zborowskiego. Str. 56–57.
14. 1680, 21 marca [március], Tyrnaviae. **W. Balassa** ... generala Benkowicka ... Zofji z Tarnowa. Str. 51–62.
15. 1648, 13 grudnia [december], Posonii. Pawła Palffy ... **Walentego Balassa**. Str. 63–66.

Balassa **Zsigmond** (1572–1623) a kálvinista lengyel főnemes, Samuel Zborowsky leányát, Elzbietát vette feleségül 1595-ben. A krakkói esküvőn a király is jelen volt. Fiaik voltak **V. Ferenc** (1597 k.–1667 k.) és **II. András** (1600. k.–1649). Balassa II. András első feleségtől, Bakos Máriától született **II. Bálint** (1626–1684) honti főispán és versszerző (*RMKT XVII. század, 12. kötet*, 221–260, 753–770). Ez a Ferenc pártfogolta Balassa II. Bálintot apjának halála után. Az egyik 1667-es levélben felbukkan **IV. Zsigmond, I. Ádám** (kb. 1635–1709), **I. Gábor** (1642–1700) és egy ismeretlen **Menyhárt**.